

PRÁVNÍ REŽIM OCHRANY LESŮ

JUDr. Ilona Jančářová, Ph.D.
2008

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

**Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění
č.238/1999.....167/2008 Sb.**

**Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci
životního prostředí a její působnosti v
ochraně lesa, ve znění č.... 167/2008 Sb.**

SOUVISEJÍCÍ PRAMENY

Z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon (§ 181c)

Z. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Z. č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Z. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

**Z.č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické
újmě a o její nápravě - vše v platném znění**

ZÁKLADNÍ POJMY

**Les – lesní porosty s jejich prostředím a pozemky
určené k plnění funkcí lesa**

**Funkce lesa - produkční
- mimoprodukční**

**Lesní porosty – stromy a keře lesních dřevin, které v
daných podmínkách plní funkce lesa**

ZÁKLADNÍ POJMY

Pozemky určené k plnění funkcí lesa jsou (§ 3 LZ):

- a) pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny**
- b) zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř ...**
- c) nejsou jimi školky a plantáže lesních dřevin založené na pozemcích, které nejsou určeny k plnění funkcí lesa, pokud orgán státní správy lesů na návrh vlastníka pozemku nerozhodne jinak a další ...**

KATEGORIZACE LESŮ

-
- **lesy ochranné,**
- **lesy zvláštního určení,**
- **lesy hospodářské.**

LESY POD VLIVEM IMISÍ

Lesy pod vlivem imisí se zařazují do 4 pásem ohrožení

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE

A/ zachování a ochrana lesa

B/ obecné užívání lesa

C/ hospodaření v lese

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE ad A/

1. Povinnosti, zákazy, příkazy
2. Administrativní nástroje
3. Ekonomické nástroje
4. Koncepční nástroje
5. Nástroje evidenční
6. Sankční nástroje a vztahy odpovědnosti

Ad A/ Povinnosti, zákazy, příkazy

Omezení majetkoprávních dispozic
Povinnost počínat si tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů
Povinnost vlastníka zachovávat při hospodaření v lese funkce lesa a genofond lesních dřevin
Zákaz užívat lesní pozemky k jiným účelům
Oznamovací povinnost v případě nájmu, podnájmu a výpůjčky lesního pozemku
Povinnost účelného obhospodařování pozemků plnicích funkce lesa

Ad A/ Povinnosti, zákazy, příkazy

Povinnosti při:

Využívání pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům (§ 13/2)

Provádění stavební, těžební a průmyslové činnosti (§ 13/3)

Provádění geologického a hydrogeologického průzkumu (§ 13/4)

Ad A/ Administrativní nástroje

- rozhodování o zařazení pozemku do pozemků sloužících k plnění fcí lesa
- rozhodování o zařazení do kategorií lesa
- souhlas Mze k právním úkonům (§ 4/2)
- souhlas OSSL k dělení pozemků (§ 12/3)
- stanovisko k ÚPD
- souhlas OSSL pro účely rozhodování podle zvláštních předpisů (§ 14/2)

Ad A/ Administrativní nástroje

Souhlas k odnětí pozemků a omezení jejich využívání (§ 15 a násl.) principy:

- Princip legality
- Přednostní využití méně významných pozemků
- Nenarušovat organizaci území
- Princip rekultivace
- Soulad s ÚPD (stavby pro rekreaci)
- Trvalost / dočasnost

Ad A/ Administrativní nástroje

Závazné stanovisko OOP dle § 4 ZOPK

- K zásahům do lesa coby VKP
- K odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha
- K výstavbě lesních cest a svážnic
- K výstavbě lesních melioračních systémů

Ekonomické nástroje ad A/

Poplatky za odnětí - trvalé
 - dočasné

Koncepční nástroje ad A/

Povinnosti zpracovatelů
ÚPD

Stanoviska OSSL
K ÚPD

Evidenční nástroje ad A/

Přehled o pozemcích určených k plnění funkcí lesa v KN

Evidence nájmu, podnájmu a výpůjčky

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE ad B/

Obecné užívání lesů – právo každého:

- a) vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí,
- b) sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest.

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE ad B/

Povinnosti, zákazy, příkazy

Administrativní nástroje

Sankční nástroje a vztahy odpovědnosti

Povinnosti, zákazy, příkazy ab B/

V lesích je zakázáno

- a) rušit klid a ticho,
- b) provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty,
- c) vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin,
- d) těžit stromy a keře nebo je poškozovat,
- e) sbírat semena lesních dřevin, jmelí a ochmet,
- f) sbírat lesní plody způsobem, který poškozuje les,
- g) jezdit a stát s motorovými vozidly,
- h) vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu,

Povinnosti, zákazy, příkazy ab B/

V lesích je zakázáno:

- i) vstupovat do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví,
- j) mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních,
- k) kouřit, rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa,
- l) odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
- m) narušovat vodní režim a hrabat stelivo,
- n) pást dobytek, umožňovat výběh hospodářským zvířatům a průhon dobytka lesními porosty,
- o) znečišťovat les odpady a odpadky.

Povinnosti, zákazy, příkazy ab B/

Rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně je zakázáno také do vzdálenosti 50 m od okraje lesa.

Organizované nebo hromadné sportovní akce lze v lese konat na základě oznámení orgánu státní správy lesů. Orgán státní správy lesů může do 15 dnů ode dne doručení oznámení stanovit podmínky.

Povinnosti, zákazy, příkazy ab B/

Zákazy se nevztahují na činnosti, které jsou prováděny při hospodaření v lese.

Zákazy vztahující se na každého (i na vlastníka lesa, nájemce nebo toho, kdo užívá les z jiného právního důvodu).

Výjimky ze zákazů na základě povolení vlastníka lesa nebo zákona.

Povinnosti, zákazy, příkazy ab B/

Povinnosti k zajištění bezpečnosti osob a majetku:

- a) Vlastníci nemovitostí
- b) Investoři staveb
- na svůj náklad
- rozsah a způsob zabezpečovacích opatření stanoví OSSL
- povinnost vlastníka pozemku určeného k plnění fce lesa opatření strpět
- náhrada nákladů za omezení v užívání pozemků

Administrativní nástroje ad B/

- rozhodnutí o dočasném omezení nebo vyloučení vstupu do lesa
- stanovení rozsahu a způsobu zabezpečovacích opatření
- určení, kdo ponese náklady spojené se zabezpečovacími opatřeními a kdo nahradí vlastníku lesa případnou újmu při omezení ve využívání pozemků a ve způsobu hospodaření

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE ad C/

Hospodaření v lese – obnova, ochrana, výchova a těžba lesních porostů a ostatní činnosti zabezpečující plnění funkcí lesa

NÁSTROJE PRÁVNÍ REGULACE ad C/

1. Povinnosti, zákazy, příkazy
2. Administrativní nástroje
3. Ekonomické nástroje
4. Koncepční nástroje
5. Evidenční nástroje
6. Licence
7. Sankční nástroje a vztahy odpovědnosti

Povinnosti, zákazy, příkazy ad C/

- Obnova a výchova lesních porostů
- Ochrana lesa
- Meliorace a hrazení bystřin
- Lesní doprava

Povinnosti, zákazy, příkazy ad C/

Těžba dříví

- předmýtní úmyslná
- úmyslná
- nahodilá
- mimořádná

Povinnosti, zákazy, příkazy ad C/

- Těžba dříví:
- Přednostně provádět těžbu nahodilou
 - Zákaz provádět těžbu mýtní úmyslnou v lesních porostech mladších než 80 let
 - Těžba v souladu s LHP, LHO nebo na základě souhlasu odborného lesního hospodáře
 - Minimalizovat negativní dopady na lesní ekosystém

Administrativní nástroje ad C/

- Schvalování LHP a jejich změn
- Povolování delších lhůt k zalesnění holin a k zajištění lesních porostů (§ 31/6)
- Ukládání opatření v rámci meliorací a hrazení bystřin (§ 35)
- Ukládání opatření při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese (§ 32/2 a 35/3)

Administrativní nástroje ad C/

- Vyskytne-li se v okolí lesů nebo na skladech dříví některý ze škodlivých organismů v nadměrném množství, může orgán státní správy lesů uložit opatření k vyhubení těchto škodlivých organismů, nebo proti jejich rozšíření i právníckým a fyzickým osobám, které skladují dříví nebo užívají pozemky v okolí lesů
- Stanovisko k těžbě dle § 33/3

Ekonomické nástroje ad C/

Podpora hospodaření v lesích

- podle § 46 LZ
- ze SFŽP

Náhrady za omezení užívání lesa a jinou újmu (§§ 22, 24, 34, 35, 36)

Licence ad C/

Licence:

- k výkonu funkce odborného lesního hospodáře
- ke zpracování LHP a LHO
- ke sběru semen lesních dřevin, jejich skladování, produkci sazenic a obchodu se semeny a sazenicemi v rámci podnikání

Koncepční nástroje ad C/

Oblastní plány rozvoje lesů

Lesní hospodářské plány

Lesní hospodářské osnovy

Evidenční nástroje

Katastr nemovitostí

Evidence nájmu, podnájmu a výpůjčky

Lesní hospodářská evidence

Inventarizace lesů

Evidenci o původu reprodukčního materiálu

SANKČNÍ NÁSTROJE A VZTAHY ODPOVĚDNOSTI

Odpovědnost správně právní

- a) za jiný správní delikt
- b) za přešupek

Odpovědnost občanskoprávní

Odpovědnost trestně právní

Odpovědnost za ekologickou újmu

ODPOVĚDNOST ZA JINÝ SPRÁVNÍ DELIKT

Odpovědnost dle § 54 a 55 LZ:

- neomezuje se pouze na podnikající subjekty
- adresátem je:
 - a) kterákoliv osoba, která naplní skutkovou podstatu deliktu
 - b) vlastník lesa

ODPOVĚDNOST ZA JINÝ SPRÁVNÍ DELIKT

Odpovědnost dle § 2 a násl.z. o ČIŽP:

- neomezuje se pouze na podnikající subjekty
- adresátem jsou PO i FO, které svojí činností ohroží nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že naplní skutkovou podstatu deliktu v § 4

ODPOVĚDNOST ZA JINÝ SPRÁVNÍ DELIKT

Následky:

- Pokuta
- Opatření k odstranění nedostatků
- Zákaz nebo omezení výroby nebo jiné činnosti v lese
- Opatření k odvrácení hrozícího nebezpečí

ODPOVĚDNOST ZA PŘESTUPEK

Odpovědnost za přešupek v rámci obecného užívání lesa (§ 53 LZ)

Odpovědnost za přešupek na úseku ochrany životního prostředí (§ 45 zákona o přešupcích)

TRESTNĚ PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

TZ § 181c - Poškození lesa těžbou lesních porostů provedenou v rozporu s právními předpisy

- Nutno naplnit kvalifikované následky

OBČANSKO-PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

Odpovědnost za škodu osobě, která poskytla pomoc lesní strážní na její žádost a s jejím vědomím (smrt, újma na zdraví i na věcech)

Odpovědnost za škodu způsobenou lesní strážní i lesní strážní

Odpovědnost za škodu, kterou způsobila osoba v souvislosti s pomocí poskytnutou lesní strážní

Odpovědnost za ohrožení nebo poškození lesa osobami, které při své činnosti používají nebo produkují látky poškozující les a dalšími způsoby (§ 21 LZ)

V ostatním – odpovědnost dle OZ

ODPOVĚDNOST ZA EKOLOGICKOU ÚJMU

Opatření podle § 51/1 LZ se neuloží, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na lesích vydáno nápravné opatření podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě, které je dostatečné k odstranění zjištěných nedostatků, popřípadě ke zlepšení stavu lesů a plnění jejich funkcí. Zahájené řízení o uložení opatření podle § 51 odst. 1 příslušný orgán státní správy lesů přeruší, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na lesích zahájeno řízení o uložení nápravných opatření podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

Odborný lesní hospodář – PO nebo FO
zabezpečující odbornou úroveň
hospodaření v lese

Lesní stráž – FO zajišťující ochrannou
službu v lesích při obecném užívání lesa

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

Orgány státní správy lesů:

- a) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- b) kraje,
- c) Ministerstvo zemědělství
- d) Vojenský lesní úřad (lesy v působnosti MV)
- e) Orgány ochrany přírody (v lesích NP)

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

Orgány ochrany lesa:

- a) Česká inspekce životního prostředí
- b) Ministerstvo životního prostředí
- vrchní státní dozor v lesním hospodářství